

Tilžės Releivis

„Tilžės Releivi“

su kas Nedelę išleidzama Prūsijoje ir Seredoj be Subato
išduodama ir lajino ant Bertainio Meto 50 Pen.

Apstoliavimai vėra nė biles koltos Posto priimant, arba
ir vacozoj Drakorijoj

J. Reulanderio be Sunaus.
Tilžėje, Aukštajame Ulyce, 67 (Hohe Str. 67).

Apstoliavimai,

Druborių Tilžės Releivio funeziamai laikinai po 10 Pen.

Prisiulymai 20 Pen.

uz ložnį smulkius Rahtais išpaustą Eilę.

Gromatos del Tilžės Releivio paties išrašomos vėra

i Tilžę nusunciamos.

Nro. 99.

Tilžėje, 10. Decemberi 1892.

13. Jahrgang.

Garbingamjam Skaitlytojui bej garbingajei Skaitlytojai!

Mes stowjam pasutiniame Meto Meneshje, triumvay pirm Meto Reitimo, kur kožna prakilnesnios Dumos esanti Persona, saw Skaitymą naudingū ir pamokinančiu Laiškeliu ne ussigintanti, ar weliaus ar anksčiaus sawo Apstoliavimą atlkti tur. Mes Tave, musū garbingasis Skaitlytojau bej garbingoji Skaitlytoji, del to ant Apstoliavimo musū Laikešcio pakwiegiam. Lukuriaudami, kad musū Laikešcio Pastiprocewojimas kiel wienam iškiol itinkas yra humes, ir pasijadedami, taisi wišaip kiel galima gerinti, mes paakinti norim, fita pigiausiai ir Lietuvininkui naudin- giausiai Laikešti, butent „Tilžės Releivi“, apstoliujant apsimislyti, ar ji ant czielo Meto už 2 M. arba ant Bertainio Meto už 50 Pf. užmoketi. Ant Tavo paties Naudos wienok neabejotinai yra, kad Tu „Tilžės Releivi“ už 2 Markiu ant czielo Meto apstoliūji, kadangi prie tokio Apstoliavimo kožnas Apstoliutojis kaip Atlyginimą lietuviškases „Tilžės Releivio Kalendras“ ant Meto 1893 (žiurek tarp Apstoliavimo dykų) prisiustas gauna, koltai prie Apstoliavimo tikta ant Bertainio Meto ne gal nusidūti. Jū anksčiaus apstoliūji, jū anksčiaus ir weikiaus gauni minetaji Atlyginimą, iš kurio Gzeso be turint gražius Skaitymus pasinaudūti galest.

Kozua Apstoliavima ant „Tilžės Releivio“,

ant czielo Meto už 2 M., prie to Apstoliotojis „Tilžės Releivio Kalendras“ ant Meto 1893 dykų gauna, bej ant Bertainio Meto už 50 Pf.

Mes taip musū Spaustuwej, Tilžėje, Aukštajoj Ulyczių Nr. 67, taip kaip ant kožno Posto Anstalto jau dabar mielej priimam. Mes garbingūs musū Skaitlytojus ypacien wels meldziam, kiel igaledami už musū Laikešcio Išplatinimą storawoti, nesa musū wierniausis Noras yra, musū seniausyji „Tilžės Releivi“ ant wišu Pusiu wis daugiaus pagerinti ir padidinti, koltai prie didesnio Išplatinimo tikta galima pastoj, kadangi mes tā wišu pigiausią Prele iš 50 Pf. ant Bertainio Meto užkelti ne norim, kaip kiti Laiškai kad daro.

„Pigiey bej geray,“ — Koznas nor mielej. — Dostai kožnas ir ihs, — Kursai „Tilžės Releivi“ laikhs!

„Tilžės Releivio“ Redyste.

Kas pasutiniame Czeſe Swiete nusidawe.

Iš Wokietijos.

Berlynne, 6. Decemberi. Kaip iš Dresden pranešama tampa, pasidawe Karalius Alberts su Giecoriumi Wiliumi Subatoj pirm Pietu su Wežimu ant Medziokles. Nedeldienes Wakare Giecorius i Berlyną atgal gržc. Nedeldienej Giecorius bej Giecoriene Diewo Szlužbai Potsdame pribuwo. Giecoriškasis Pois pasidūs rytoj, nu trijū seniausiu Princū palydetas, i Hanoveri. 9. Dec. ket Giecorius i Medziokles Pili Springe iškeliauti, Giecoriene ale i Potsdam sugryb. Giecoriaus Sugržimas nusidūs 10. Decemberi.

[Susižadejimas Princo Jurgio nu Englanto.] Waldzios Vasekojo, su Princese Viktor Marie v. Leck, Marca 14. Januarijū pasimiriusio Princo Viktoro, nusidūs Januarijuje.

[Prūsikai Ministerijas] yra Už-Rungaičių Mežtheriski, Redytojų vienos didžiausiu maskoliškū Seitungū, „Grasdanin“. Sztas Priemimas išprowyja didi Padabojimą, kadangi Seitungq „Grasdanin“ kose Dienose wels wienq Surakymą pries tq Dumq apie wienq Susiwienshjimą Maskolijos su Francuzija išplatino.

— [Bundesrots] Utarninke Zokano Užmanymams apie Bertaišymą Apčyžiawimo Bywo bej Brangvyno pritare.

— [Karalius Humberts nu Italijos] yra wišiemis prieteliškiemis Dwarams Žiniq dawes, kad jis sawo Apčyžiawimo busencę fidabrine Swodbą siofikškiausiu (ne uredisku) Budu swęstę ketq. Pagal tai yra musū Giecorius Apstemiima, Szwentei pributi, padawes.

— [Braunkweikio Nacionalliberolai] yra wiename Susiejime išfitare, kad jie Išrodymą del Padidinimo Privalin-gumo musū Atsigynimo Sylos užma-nytame Apstrikume ne per pritenkanti laiko.

— [Iš Petersburkio] tampa mal-dūjama: Maskoliū Giecorius prieme pirm triumpho ant ilgesnio Pasiskrečimo

ant Paprashymo pirmo Nubeginimo 4 Nedeliū būdėmas buti, jey Priežasties nera, kad Išwandrautojis per Išwandrawimą pasidarančioms Pareigoms iškiliuti nor. Apšiuntojui tiera wale, Išwandrautojus gabenti ant Grunto wieno pirmo to raštiskay daryto Suderejimo. Suderejimas te gal nusidūti po Izgavimu minetojo Patvirtinimo. Uždrausti yra Gabenimas taip kaip Suderejimas apie Gabenimą: 1. Atsigynimo Pareigą Turinciuju (Wehrpflichtigen) Senume nū pabaigoje septynioliktojo ili pabaigo dvideimt penkiojo Amžiaus Meto, pakol jie ne Atleidimo-Rašią arba Ersatzkomisijono Liudymą apie tai pasirupine yra, kad jū Išwandrawimui del Atsigynimo Pareigos nej joks Trifdimimas prieš ne stow; 2. Personų, kurioms pagal i swetimą Žeme geliusanciu Žadawadyjimus Išandrawimas uždraustas yra; 3. Giecorystei Prillausanciuju, už kurius nū swetimą Raugyrungu arba Draugysciu arba tam lygiu Apšiemimū Gabenimo Preke wisay arba iš Dalies užvoketa arba pozycyjama tampa. Apšiuntojo Pareiga yra, Išwandrautojui toj ant jū Iškepawimo arba Tolyngabenimo padamadytoj Wietoj prie kožno ne nū jū paciu Suderejimo atsitraukti ir Pinigui Sugražinimą už Waziawimą prahyti. Atwaziawimo Pinigui Sugražinimas gal ir tada prahomi buti, jey Išwandrautojis arba wieni ji palydinciujiu Famylijos Draugjanariu pirm Keliones Prašdejimo miršta ar per Ligą arba per kieip tokius ne jo Placeje slowincius Atitropijimus nū Keliones atlaikeytas tampa. Puše Atwaziawimo Pinigui gal ikti tada prahomi buti, jey Išwandrautojis pirm Keliones Prašdejimo nū Suderejimo iš kitos Priežasties atsitraukta.

Nusidamimas.

Iš gilio Tamsos į Šwiesa.

4)

Primeggimas.

II.

Miestelis, iš kurio musū Pasaka par-eina, turejo mos 4000 Gwatininkū ir gulejo prie pietinių bey rytinio Kranto wienū giliū Mariū, kursai i Sziaurę bey Wakarus nū iki i Estrelių išitraukiančio Giriū Kalnyno ap-siaustas tape. Daržas Bredovo Buto, kursai pietinių Miesto Dalyj gulejo, buvo su sawo Rekutū Medzieis wriausia Kranto Grožybe; fizcion suposi ir daili Baltika, su kuria skersai ili Gelžfeldwario persitathti galima buvo, kursai siaurytiniame Mariū Kampe žale Miesto gulejo. Ant šitos Keliones tapdavo pro tą wienatyi Buteluką prawaziūjama, kursai, puše už Krumū pasleptas, arti prie Mariū gulejo ir pasluitinis atsklyres Sanaris wienos mažos Ulhcios buvo.

Apturetojis šito Buteluko buvo Kandler Wardu ir buvo sylingas Wrys geriausiuose Metuose. Jis su didzia Kunsta išstenge ant minskto Medzio Stukio Žemes Kampą išjaustineti, kursai ir apmoliamotas tape ir Miesteli

Iš Estreikiū.

Wyne, 6. Dec. Wiename Padawadžime Karo Ministeris apsak, kad Giecorius Padidinimą Pakajaus Pastlaikymo nū 25 Infanterijos Ragimentu su 9 Wyrais ant Feldkumpanijos nū 1. Januarijau išvelyjes.

Iš Maskoliujos.

Petersburkij, 6. Dec. Pagal Žinias iš Saratow yra Karo Sudas nū tū del Prisidraugawojimo prie Maistū prie Koleros Išsilaužimo Apšustujū 23 ant Smerties per Birwe, 38 ant Prhywartos Darbo bey 18 ant Kalejimo prastudyti. 75 Apšusti walni išejo.

Gendrolleitmons Risenkampf yra del Rusiengimū, kurius jis kaip Wriausis penkojo Kawalrijos Divizijono išpronyj, iš Szlužbos išstumtas.

Iš Dorpat Pasvalbos prasiplatinā: Šekancziale Mete busenczios tenpat czielos Kasarū Budawones pradedamos. Garnizuna busenti dar hauniech padidinama.

Helsingfors (wyriausis Miestas Finnlande), 6. Dec. Wiename Wargdieniū Bute Guvernimento Lavasthus praeju-sioj Naktyj Ugnis išsilauž, kuri Suklydeliū Dalī supustyjo. Nū 9 toj Dalij esanczū Suklydeliū yra 7 sudege.

Iš Grossbritanijos.

London, 6. Dec. Kineziškoj Provincej Kwangjew pawilko Bležikai 80 Moteriskes bey Kudikus ir jūs wienoj Kalno Uloj irakino. Pasikuy siu-

bey Aphgardi parode. Sžitie Abrozai buvo Bredowo Kupečystej labay mielą perfami ir turejo Bjaustinetojis per Warsaw ir Žiemą Darbo, jeib reikalingaji Priwalingumą prisustu.

Pirm wieno Meto buvo Kandlerio Pati pastimirusi ir kadangi ji jam du mažu Kudikiu paliko, jis wel apsiwede, o tai buvo Mieste pažystamoji, Jette, ilitol per ilgus Metus Kromo Mergele Bredowo Kupečystej, kuri su sawo prādejusia Jaunyste bey keleis Szintais juciedžtū Lukšinū po Rašlio Akiū Malone rado.

Rytmetij po pirmame Perskyime papasakotū Alstrikimū randam mes šita Porq giliech nusiminusi jo miernuose, kone warginguse Namuse. Kandler se-dejo prie sawo Darbo Stalo, ant kurio keli pradeti Abrozai aplink gulejo, ir buvo Galwq ant sukeistujū Rankū padėjės. Jette turejo apsiwerkusi Weidq ir laike tokū dwiejū Metū Jenq Mergeaitė sawo Glebyje. Sžiji ištiese rylaudama sawo mažases Stankeles ant senesnijo Broelio link, kursai Lovoje gulejo, nesikrutindams bey išblyškės kaip Kreida, nesa jis buvo negyws.

Kas žin, sake Jette, ar Daftars Scheffer mums Kudiki ne butu išgel-

stieje Zalnieriū Voltai rado Pawestū-sius per Angliū Garus nuslopusiū.

Ant Prezidento Hygpolit (Nepublikos Hahti) yra Naktyje ant Petnečios Biktadejyste išpronyt bandyta. Žojo ne pasiseke, Biktadejis tape apkaltas ir yra valat gadintas.

Iš Lietuvos bey abieju Nytrusiu Prowineū.

* Išitemytinas yra wienis Szepiū Girko Atsiudijimas, kursai dabar Karaliauciuje apie tą Klausymą nulai-kytas tape: ar Gaspadininks tą Teisybę tur, be Priežasties Swecziq iš Swetlyczios išrodyti, per tai Nurodytai ne ižeisdams. „Gaspadininks,” taip flam-bejo Atsiudijimas, „yra del Žmoniū če, ir yra jam per Koncessijono Sutekimą Pareiga uždetata, kožnam, kursai Walgiū arba Gerimū welyja, užmota ir dawadnius Drabužius dewja bey da-wadnien pastelg, tūsius ir dūti.“ Jis ne gal pagal sawo Pasimegimą wienam dūti o antram užginti. Žioj Prowoj tape wienis Gaspadininks per tai, kad jis wieną Swecziq i sawo Swetlyczią ne išleido, del Garbes Žeidimo prasidytas. Prieš šitą labay padabotiną Klausymo Atsiudijimą, su kuriu ne wisi Sudai lygios Dumos yra buve, tape Berufunga primalduta.

* Ant Grunto Bažnyčz. Zolanu nū 28. Jul. p. M. apie Mokejimo Pasiliowimą už Kriktyjimus, Venčiawonystes bey bažnytiskus Nusakymus, kursai su 1. Oktoberiu Šylq gawo, yra bažnytiski Gimnos Sanoriei nū Kon-

bejės, jeh mes ji butum padadinę. Ale tokai Beda neb' ejo.“

„Jis butu tokioj welhboj Adhnoj rasi wisah ne atejės,“ atsiliepe Kandleris rustu Balsu. „Musū wienam jis neįjokio Gžejo ne tur.“

„Ne buvo wisah taip welay,“ sake Jette, „nesa mužo akarūt wieniolika, kaip aš nū Bredowo Buto paejau. Ir yra Daftars Scheffer meilingas Wrys, tokai Tu pats geriausiey žinai, nesa jis yra tankiech Nakties Widurij prie Lawo serganczios Paczios atejės. Ale taip eina,“ pridejo ji su giliu Dusawimu, „kad kas užslepama tur butu, kas prieš Teisybę bey Sažinę stojaſi. Kas žin, kur mus tokai dar pargabę!“ Fricuko Smertis yra pirmoji Korawone ir Priminims musū Pono Diewo.“

„Taq sakyt man fo geresnio, kaip aš sawę išsimaitinti bey už musū At-eitinę rupinti galiu!“ tare Wrys kar-ciech. „Gwastie išlaikyti yra gers Žodis, ale prie Lawo pagarbintoses Bredowenes jis ne stow parasytas. Mets per Metą yra ta Kraijo Dėlė mano Kunštą išwartojusi ir man prie to mos kasdienišką Dūnq suteko. Mano pirmoji Pati mire dar tikru Gžesu, kad aš su Lawo Sucziedžijimu sawę nū

fistorijū prirodyti, dar pirm Nubegimo
suo Meto reikalingūsius Sutarimus apie
Sutraukimą Atlyginimo Rentes priga-
benti, jeib Lirkdimai pritinkanciam
Atlyginimo Mokejime Dwafisliemiams
ben ūkiems Bažnyčios Uredininkams
aplenkiami buti. — Pagal Padawa-
džių Sztotsministerijos Sutarimo ben
Padiepimą Pono Ministerio dwafisliu Da-
lyku pareina minetam Sutarimui tilt
Zemimo Mokesnis ant Upmašymo.
Grunto, Trobū ben Gewerbes. Mokes-
nei ne gal pritraukiami buti

* Pons Nagyrungos Prezi-
dents yra visiems miestliems Szui-
les Deputacijonams ben Kiemū Szuičiū
Inspekteiems viso Valsczius Padawadžių del Szules Szwencziniū išleidės.
Tame tampa ant Szwencziniū Swar-
bumo nurodoma, tada sekas Prityodži-
mai apie Szwentes tikrąjį Budą ben
pritinkanciaus Česq, prie ko labay
pries Pasitvertimą žiū Szwencziniū ižmo-
niū Pasilinksminoimus graudena-
tampa. Gaspadoss ben atviri Daržai
tur aplenkiami buti. Reikalingos Bi-
ningū Pihwoles tur iž Szulkaſiū su-
dedamos buti. Dowanū Rinkimai tarp
Gimynos Draugsanariū gal nusidūti,
tam priesais reikia Rinkimus tarp Ku-
dikiū aštriek wengti, kadangi per tai
lengvies Pawydas ben Nepakajingumas
išbūdintas gal buti. Szwentes We-
dejus tur už tai rupinti, kad Szapsai
ant Szwentes Wietos ne pareitu. Iž-
dabinimas ben Puikybe ne tur per didi
buti. Szulokai ne tur ūkti, jems

toktai tilt wale yra, jey Mergeles ben
Waikai škyriu lauke ūkti gal ir jey
Szokis ne widutiniu Szwentes Dalysku
pastoj.

* Uždraustas yra Atgabenumas
Nagū Gyvoliū ant 9. Dec. h. M. Kau-
kenėse busenezio Galvijū. ben Arkliū-
Turgaus.

* Petrolija kaip Skalbimo Priva-
prowa. Labay gražieh balti pastoj
Skalbinei, jey Wandenui Mažumas
Petrolijos pridedama tampa; prie to
eina Ežysthjimas greicziaus, kaip kieip
kada. Ant ūknos Getkanes, 20 Stopū
Wandens, reikia 2 iki 3 Walgymo
Szauktus Petrolijos ben pries 1 Swarq
Muilo īmaikyti, kis Wandū tur atvitti,
tada reikia sausus nečystūsius Skalbi-
nius imerkти, 20 Minutū vrti dūti,
tada išimti (tas Wandū gal ale dar
Kart wortojams buti) ir į karštą Wan-
deni imerkти. Szitame tampa Skalbinei
čystas išskalbti ir tur tada Išplowimo
Wandenuj per Nakti mirkti. Sekan-
ciamo Rytmetry tampa jie išplaujami,
melynojami ir ant Wirwes pargabenami.
Du Sykiu skalbus pastoj irgi pagelto-
nawę Skalbinei balti. Szis Skalbimo
Budas Skalbiniams ney menkiausiey
ne iškadyja, ji tampa per tai jū cie-
dyjama ir nejoki klapa ne tur.

Lilžėje, 7. December. [Grau-
denimas.] Kaip wakar wiena Famyl-
ija akarūt Pietus walge, melde wiens
žmogus, kursai per Nemestininko Buršą
išsidawe, Walgio. Jo Malda tape su
tum Paminejimu išklausita, kad jis

mano pikecius Skolininkū išsigelbeti
galejau, kurie mano Buteli pardūti no-
rejo. Až ne tingejau ir ne geriau, kaip
kožnas kad žino, ale tokta man ne
gelbejo. Iž Diegos! Malkskalhs gauna
geresi Užmokesni, ne kaip až už mans
Išpjaustinejimus gawęs esu, ale Malka
skaldyti esu až per mandrus, tay pra-
dedu až geriaus —

Jis tyledams ant Mariū link rode.
„Jey tilt Bredowene ne kur išgaus!“
prisibijojo Jette. „Ji klause manęs
wakar, del ko Tu daugiaus wisay ne
siunti ir ką Tu tilt weiki. Až ne ži-
nojau, ką až atsliupti turejau, palai-
mingu Budu galejau až nū ko ūkelti,
kas jei Norq ant tolesniū Klausymū
praware.“

„Galiu mishtis, nū ko tai buvo,“
sake Kandler pamiečiojančių; „bene
mažasis Meiles Nusidamimas, kuri Tu
Nedeldienes Wakare siczion ant Mariū
tarb Rudolfo ben „Jūdoes“, kaip Tu
tą naujaję kromo Zumprawą madini,
pamaciuisti esi. Butu geriaus buwus,
kad Tu Burną butai laikiuisti. Kas Taw
tai rup?“

„Labay daug!“ prieštariawo Jette.
„Ar až bene pakajingah žiuresiu, kaip
Jūdoji su sawo Išwadziosimo Kunstais

Palaju tokios Famyljos pakasa, kurioj
až kaip Namū Kudikis laikta tapiau?
Lai butu prasta Dekawone!“

Ant Galo wisa Nepalaima iž to-
kio Apšiwedimo pasidarys,“ atsliupe
Kandler, „prie kurios daugiaus išjama
ne kaip prapuldoma tampa. Wiens
wargina, graži Mergaite, kurios Famyl-
ija rasi per ne sawo paczios kaltybe
pawargusi, gautu bagotą Wyrą; Lewis
Bredows pries sawo Sunaus Marczią
ir ne pries butu, nesa jis ūkiaus
Je ne kaip Ne, kiek jam ūkysti wale
yra, ir taip pasiliktu kaip wienatųji
Nepalaimingoji Bredowene, o ta n'uz-
pelno su sawo Biningū Mandrumu ben
sawo Godu nejokio Klausymo.“

„Jiems be ūkiant pasirode su Žygiu
prie atvirojo Lango sujudes Weidas
wienos Kaimynkes.

„Ar Jus ką Naujynes žinot?“ tare
ji greitay. „Akarūt tape Bredowene
jos Lcwoje negywa atrasta. Ji yra
nurazbajauta.“

„Nurazbajauta?“ ūkiale Jette ir
greitay Kudiki nū ūkeli ūkele, jos
Wyras atsistojo ir Kaimynke prapūle.

„Bredowene nurazbajauta — o kę Nakt
dar až su je ūkbejau! Nurazbajauta
jos Lcwoje atrasta! — Bone Dieve!“

Walgius ūknej ūcierauti tur. Kaip
dabar po Walandos Gaspadine i ūkne
atejo, buwo Ubags ūalin o su jūm ir
Peilis, Szake ben Szaukštatas.

[Prigavimas su Swiestu.] Kaip
pasluttinioj Subatoj wiena Gaspadine
ant Lurgaus pasidūti norejo, sutiko jé
Rasenos Uluczioj wiena ūaukininke ir
melde, jei pasluttiniūsius 2 Swarus
Swiesto nupirkli. Gaspadine ragamo
ji ir, kadangi jis ūkanus o ir ne per
brangus buwo, ji iž nupirklo. Namiej
ale išfireiškė, kad Swiesto Widus, puše
wiso Sunkumo, su ūlapiomis Rugiū
Rlynemis pripildytas buwo.

[Wiens sens Walkune.] kursai
jau daugeriopay su ūolanu Darbo tu-
rejo, pawoge wakar iž wieno Buto
Aufkōses Uluczios wieną 8 M. wertą
Žaketą. Wagis tape prie Darbo už-
trophas iž Giriltui priwestas. Tas
Wyras ūkė, kad Wagyste iž Bedos iž
prowyjės, jeib Biemai Pastogi gautu.

Lazdenėse, 6. Dec. [Prasts Če-
sas!] Riauliū Prekes yra del ponawo-
jancios Nagū Ligos kritusios. Irgi
Paršeliei yra ant puše Prekes krite, ka-
dangi ant Lurgū nieks atgabena ne
gal buti ir Gaspadorius ūaukti tur, iki
Virkėjas i Namus ateina. Taipjau
yra Galvijai Prekeje ūauniey pūle. —
Kupczyste ne per gera yra, ir Kupczieci
Nemestininkai ben Gaspadorei gūdzias
apie prastą Česq. Nemestininkų Skait-
lius prie to dar wis per Pritraukimą
nū Lilžes, Pilaines i. t. t. didesnis
pastoj.

Tai yra Jūdoji padariusi! O ant Galo
esu až nekaltoji Priežastis, nesa ū-
žin, kas wakar, kaip až ūlin ūkunau,
tarb jos ben Bredowenes ūsidawę.
Ak, maloningafis Dangau!“

„Laiyk ūwo Liežumi,“ graudeno
Kandleris, „ir ne dūk ūwo ūklinimą
kitiems ūmonems išgirsti, pakol nieks
išrodyta ne yra!“

Pasluttiniūsius ūdzius Jette jau
tilt už Stubos Durū te girdejo, po ko
ji tūjau prapūle, jeib ant Razbajstes
Wietos ūkintus.

Kandleris atgal pasiliiko. Prie ū-
wono ūwo Kudikio nugrimzdo jis i
gilias Misles. Jis ne žinuojo, ar jis
Miniuatus ar Adynas taip praleidęs buwo,
kaip Jette galiausiey sugryzo. Ji ū-
judusi Stuboje ūkēten ūkēten ūkēten
i ūkakas plojo.

„Na,“ klause Kandleris su tyku Ap-
juku, „ar Jūdoji jau pawesta yra —
Ūkakas ben ūkakas per Kryži ūkakintas?“

„Ura wos galima ūkeryti!“ tare
Jette, ant ūkū ūdziū ūkēten ūkēten ūkēten
„Ura ūkgastinas Atstikimas! Butas
yra pilnas Girikto ūredininkū ben Pu-
licijos! Ura patlab i B. telegrafierūta
prie abieju Bredowū ben Landgirikto.“

Dar ne ūksta.

Welia woj. 3. Dec. [Sawžudyste.] Wakar Naktje nusikovė sigion esantysis Rektorsvalts R. sawo Gwovenime. Nusizudymo Priežastis nera pažystama.

Iš Kreizo Rössel, 4. Dec. [Nekumas.] Pirm kokio Česė tape wie-nam Uredininkui musū Kreize nū ne-pažystomas Rankos Gromatos be Pasira-kymo prisiustos, kurios apsakė, kad So-wieidžiū Kieme dar keturis Kartus degs. Minetas Kiemas yra paslutiiniame Čese-tankiey nū Ugnies Nepalaimū atlantas buvęs ir dabar po naujausio

Degimo Gaspadorystes Trobū Gaspar-doriaus F. Korioth yra tojo Brolis Jozeps kaip pirmasis Eileje paženklintas, kurai nubegses. Soweidū Gywatini-nai ghwenai didziam Sujudime. Keli Gaspadoriei turejo Nakties Sargus prie sawo Trobū, kas wienok ant ilgah ne galima yra. Pasiprocerojimai Bulici-jos ben Giriko Wyraushbiu, taji arba neliamtūstus Uždegtojus ištirti, be Pa-siselimo pasilioko.

Apsakymai.

Beno Mer,

Dantū-Liekorus,

Tilžėje, Goldschmiedestraße 9,
prie Kampio Vandens-Ulyčių.

Bernai ben Szluzauninkes
Wakarinui Kampui už auksą Algą
bey walnq Kelione yra nū tājau
ištomi.

C. Stuhlemmer, Tilžėje,
Auksitojoj Ulyčioj 62.
Ciepat gal Mergelės Fabrikems
Wakarūse maldūtis.

80 Baznyczios Giesmes,
Lietuviškai

Miškinių

(Starckio, Franko, Oranto),
lietuvišk. Katgismas,
Psalmu Knugas, Rahtelinis
i. t. t.

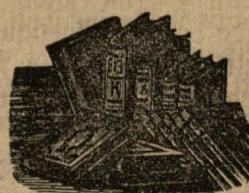
gaunama prie
J. Reyländer'io ir Sunaus,
Tilžėje, Auksitojoj Ul. 67.

Nedeles Turgus.

Klaipedoi nū 7. December.
Kwieciei 7 M. 75 Pf. iti 8 M. — Pf.
Augst 5 M. 20 Pf. iti 5 M. 50 Pf., Mieziei
4 M. 30 Pf. iti 4 M. 70 Pf., Amžios 3 M.
— Pf. iti 3 M. 25 Pf., baltieje Žirnieti
7 M. 10 Pf. iti 7 M. 20 Pf., rainieje
Žirnieti 7 M. 10 Pf. iti 7 M. 20 Pf. pač
naujyje Šepeli. Noputes 1 M. 50 Pf. iti
1 M. 70 Pf. Szaudai 1 M. 80 Pf. iti
2 M. — Pf. Sziens 1 M. 80 Pf. iti 2 M.
— Pf. pagal Centneri. Miesa Jautiena
50 iti 75 Pf., Werhiena 40 iti 60 Pf., Kau-
liena 50 iti 60 Pf., Amiena 40 iti 60 Pf.,
Lašinie (rukty) 80 iti 90 Pf. pagal Swara.
Swieslo Swars 1 M. — Pf. iti 1 M. 10 Pf.

Kaledu Medžio Prilabinimus

apstingay maikytus kaip Pa-
wyždžius, Gyvolutus, Žwaigždes
ir t. l. Skryne su 440 Stukiu
2.80 M., Paskuyžmokejims. Vie-
3 Skrynių Parsiuntims dykay.
Paul Benedix, Dresden-N. 12.

Bybeles,
Testamentus,
Giesmin-Knugas
(wokiskas bey lietuviškas)
wisokuse Žrismuse
prisulo
Popierians-Knyczyte
nū

A. Beißler.

Tilžėje,
Wokietz. Ulyčz. Nr. 50.

Pat.-H-Stollen

Stets scharf!

Kronentritt unmöglich.
Das einzige Praktische für
glatte Fahrbahnen.

Preislisten und Zeugnisse
gratis u. franco.

Leonhardt & Co.
Berlin, Schiffbauerdamm 3.

Pigin Marškiniai

prie Pono
Ruhnau,
Tilžėje, Wokietz. Ulyčz. Nr. 64.
Wirkenskai Tilžės Moterū
Draugystės.

Musū Drukorijo yra sekantieji

Raštetei

drukawoti ir wisuczés ant hale priglaustijū Prekiū pardubami:

1. Sugryžimas pas Lėwą	5 Pf.
2. Žhgelbėjimas iš didžios Priegadōs	5 =
3. Jėzus Griečiainių Prietelis	5 =
4. Per mėlay!	5 =
5. Ar tu es gataws?	5 =
6. Allēluja!	5 =
7. Du Keliu ir jū Galai	5 =
8. Susikalbėjimas prie Stalo	5 =
9. Updumojimas	5 =
10. Meldzems dar Syki ūtaity!	5 =
11. Miernytės Žegnone	10 =
12. Až ne turiu Čėso	10 =
13. Če tilt ēsam cėnūžlai	10 =
14. Wiešpats ateis Dangaus Debesyje	10 =
15. Szendien!	10 =
16. Dešimtas Susikalbėjimas	10 =
17. Gryczu du	10 =
18. Raštmas wieno kelaujencio Žydo	14 =
19. Pamokinimas apie Malda	15 =
20. Žhganjojo Užgenimais	20 =

Wisi fitie 20 Rašteli tampa jau

uz 1 Marki

pardubami. Kas per Pstq 1 M. ir 10 Pf. išiuncia, gauna tas
knigėles frankierūtas.

J. Reyländer bey Sunus,
Tilžėje, Auksitojoj Ulyčioj Nr. 76.

Pridelka prie № 98 „Tilzes Keleimjo“.

Tilžėje, 10. December 1892.

In Lietuvos bei abieju Prusiu
Provinciu.

Nu Niamuno, 6. Dec. [Wiso-
keriopo.] Ant Szybes Ledo keliawo
wakar jau dailus Skaitlius Szlypkū,
kurių su Kiaulemis apliodotos buvo,
iSzilokarcziam. Priešusnes perwaziawo
drasus Žwejeti irgi su pakinktomis Szle-
demis Upes Ledą, kur Subatoj dar
wiens Garinis Utmat-Upe žemyn per-
fidirbo, jeib i Klaipedą nusigautu. —
Kwapiū Gaudymas, kurai sieip kime
Gzese Žwejamis Pelng padidinti liube-
davo, ikišiol wos mineti wertū Pas-
sekimū turejo.

Stalupenėse, 5. Dec. [Nets
Rgдинis.] Per sausaję Rudens Pagadą
yra Wandeniei wisur labai sekę. Wienos
Myles didžio Apškritumo esantysis Amal-
Ezers yra koki Meteri sekę; ir taip
pamate praejustojo Nedeldienej Meldus
dagojantieje Gyvatiminai keli Natus
iš Wandens Melduse kybojancios. Prie
artesnio Apžvalgymo išfreiske, kad tai
Raniules yra. Po Primaldaimo par-
ejo wiena Balnierių Kamanda, Ezers
tape gerai perjeklotas, ir prie kitos
Progos parejo 11 Raniules bei keli
Sjimtai Puczkū iš Purwo bei Mulwes
i Szwiesq. Tai yra Ginklai, kurie po
Apgalejimo lenkiško Pasikelimo Mete
1863 nugramzdinti gra, tame Liukesiuje,
jūs veik wel ant Wartojimo ištraukti
galeti. Daugiausieji išgelbeti Maištini-
ninkai Ginklai tape tasyk lygiu Budu
pakamoti. Wyriausybinių Paprashymas,
tokius Radinius primalduti, tampa daug-
iausieji nepadaboti paliki, kadangi tū
su tūmi suvienytū Klapatū prisibijoma
yra, o tay yra ir daugiausieji Lenkai

nū to perliudyt, kad pasleptiejie Ginklū²
Zopostai po Izbalnyjimo iu Lewiskes
bluzysentis.

Pilkainej, 4. Dec. [Girkto Ko-
misiujas] pastdawe Subatoj i Dzynius,
kur wiens Berns po neįstikimais Pas-
rodymais pasimiręs yra. Taip buvo
wiename Wakare su keliu Draugais
karcziamoj, tenay prisigere ir tape tada
nū sawo Draugū Ramūn welkamas.
Paslučiausieji minetiejie n'esq per labay
šwelniej su jum apsieje, bet ji atpencz
smarkieji sumušę. Per Skrodimą bene
išfrodis, ar tas Wyrs per nemierą
Girtawimą arba per jam priteiktą Ra-
wonę Ghwasti prapulde.

M. J. Smalininkūse, 6. Decbr.
[Wisokeriopa.] Kadangi Užballiūse, Wižwiles
Parapijoj, deley dibelis Skaitliaus Szulokū
jau seney Reikals atstrades buvo, ir antraje
klase Szuleje itaiyti, tas Privalingumas
ir ypaczen deley Pritraukimo didžioses Leib-
girii Lentii Fabrikes pastidibins, ir tape dabar
poħalintas. Prie dabar šviesieji pertaisytos
Szulies sekantieji Riemai priklauso: Užballie,
Užtilczei, Leibgiriei ir Abžrutai. Nu 1. Dec-
tape nu karališkoses Nagryuugos iškiol Tulu-
lise, Villaines Parapijoj, buwes antrasis
Mokytojis, Pons Adolf Kazemef, i Užballus
per antrąjį Mokytojį perstatytas. Jis gauna
Algos ant Meto 650 Markiū. Prie tos Algos
priveda Nagyrunga 570 Markiū. Tokiu Budu
Szulake tiktay 80 Markiū primalo mokleti.
Kadangi Szulies Gywenimo Troboje per men-
lay Nuimo yra, turejo taip Mokytojo Stubą,
taip ir Szulstube nusambylaapti. — Keli
majži Kudikei Užballas ir Užtilcias Kallo
Liga (Bräune) apsi go ir staiga numire. —
Taipojau siame Kampe labai daug Kudiliū
Musulū Liga funkley serga. Užballiū Szule-
je per 80 Szulokū yra apsiurge. Ant Wy-
riausybes Padawadyjimo tape Ligonyz nu
Lieloriaus perweizdeti, ir Szule tape ant
tokio Gzeso uždaryta. — Kadangi sis ilgas

Rudū labay sausas buvo, tay kime Kampe,
ypaczen aukštose Wietose, daug Szuliu yra
saus ir Wandens Stoka yra atfiradusi. Ypa-
czen Užlininkams, daug Vandos turintiems,
dabar ažtresnei Žiemai prasidejus ta Wandens
Stoka labay sunki galeu pastoti.

Szirwininkūse, 3. Dec. [Szaunus
Akmeniū Gulhs] yra prie Kražto wienos
Riterdwarui Leindicken priklausanczios
Velles atrafas. Didesniame Skaitliuje
gul bicion po bei ant kito kito mac-
nus Akmeniū Stukiei, kurie iki 10 bei
15 Kubikmeteriū didi yra. Taip toli,
kaip Gulis apmatyti galima yra, tam-
dasi tame kokie 500 Kubikmeterieji Ak-
meniū, kurie musu sieip Akmeniū war-
gingam Kampui didę Werbyb tur.

Margrabowa, 4. Dec. [Ne-
palaima. Pasutė Szunys] Wienamillonui
bicion Garnizunoj stowinčiujū 8. Ulonū
pirm triumpo, kaip jis Stalbe darba-
wojos, wiens Arklys viršui i Reta
ispyre, taip kad Rauls lužo. Tas Wyrs
tape i Locoritą nugabentas, kur jam Retas
nuimtas tape; Nepalaimingasis yra wie-
not dabar Apiera sawo Sužeidimū pa-
stojes. — Golubyniūse bei Orlowuše
gra du pasutusiu Szuniu nužudytu,
per kuriudu daug kiti Szunys iškisti
buvo. Yra del to trijū Menesiu ilgas
Szuniu Ispendimas daugiaus taip 30
Riemams padawadytas.

Karaliaucziuje, 4. Decr. Szirdi per-
imanciąj Veda kencz bicion 200 Releiwjū iš
Makolijos, kurie i Ameriką ižleistauti nor-
dam jau 3 Menesius aplinkui bafos. Tarp
jū randasi Famlijos su 6—8 Vaikais. Tie
tape nežmogiskiu Budu iš sawo Lewiskes iž-
marysti ir norejo dabar sawo Prybegi Ame-
rikoj rasti, tape ale del Koleros užlaihtyti
Bēdnieji dabar niels neb'ur. Nešenę Kon-
tije sustojo ir items senū Drabužiū ir Walgio
prigaben.

Prisaikintuji Sudas Tilžeje.

[Nù 2. bey 3. Decbr.] Po Skunda, sawo priež Ugnies Priegadq ipirkia Stalda tyc, iomis su Prigawimu uždege, stowejo: 1) Išimtininkė Ane Szapols gim. Podzius, 2) Gaspadorius Pati Marike Milbrecht gim. Szapols, 3) Gaspadorius Friedrikis Milbrecht iš Szagartū. Wienoj Meijs Nalyste h. M. tarp 12 bey 1 nubege Szagmanisė Szapols ipraklausantys Staldas, kurrai ale patlab Rūdikiams, Milbrechtais, pardūtas buvo, Auslasungas wienok dar ne buvo nusidawęs. Staldas buvo su 600 Markais ipirkas, wienok del sawo grunancziojo Pasilaikymo aukšciausy 400 Mf. wertas ir turejo žime Mete naujien yabudawojams buti, wiros Budawones Reikmenes buvo pašlab ant Wietos prigabentos. Pagal Pridawimq 1) Apkustos Byro, Išimtininko Miklo Szapolo, kurrai su sawo Paczia Nepakaijuje gyweno, bey Piešmenio Pöf efanis Apkustieji Avis, Werhus, Hailes bey Wiktas, kuris Staldyje radosi, taip kaip tame efančius Malkos Zopostus pirm Deggins išnike. Be to yra Apkustieji per sawo Pasilginiq prie Deggins, taip taip per sawo Pasilaikymq po Deggimo Kaltininq del Uždegimo ant sawes užstrauke, taip Skundos Pakelimas pritenkanti Priežastis turejo. Išrodymo Užemimas wienok Kaltinimo Priežastis ne pritenkam padare, o kabanai ir myriausis Liudiniukas Miks Szapols kovo Studymq užgyne, išejo Apkustieji walni.

Wišofia Žinia.

[Dibyste.] Pirm keliu Dienū tape wiena varginga fena Moteriskie prie Brandenburgeni Wartu Berlyne nū wienos Droštės nuverta ir perwazuta. Wiens akarūt praeinqs Apchers idave wienam Szuemonui 8 Markius Šužestajai. Kaip dabar ištirta tape, priauio Apchers 62. Infanterijos Regimentui yra Leitmons Toratara Sargo, wiens Japaneris, kurrai per kelis Metus minetame Regimento fluzija ir ant Dienos Gimimo Šumentes japaniežlojo Ticeriaus i Berlyną parejus buvo.

[Eropa yra bagota iš ankstii atskeliansciu Balonu.] Moskoliū Ticerius esas tankien arm Zieg. 3 ant Kojū; Karaliene Nafta Kristine nū Španijos atskel ant Zieg. puo 5 de sawo Ražymo Stalo; Ticerius Francas epas sed — jey jis ne pasivalkinti

Vorsteher: Pfarrer Stein in Tilsit.

eina — jau ankstii ant Zieg. 5 prie sawo Ražymo Stalo; Ticerius Wilius II. prastojo Namieji sawo Galz vis ant Zieg 6, ir tikt Karaliene Wiktoria ili Zieg. 8 ilsis.

[Didžiausis Warymo Diržas Swiete] bus bene tasai, kuri wiens Parzyzo Kupczyse wienam Darbui i Amiens nūjunte. Tasai tur ant to doreti, Darbq nū 1000 Arkliai Sylos nešli ir pasidaro iš daugeriopay ant wiens kito susiutu Diržu. Jis yra apstingay 2 1/2 Centimetro storas, 2 Meteriu platus bey 36 Meteriu ilgs ir sveria 30 Centneriū. To Diržo Szwungatas yra per Widuri 7 Meteriu aukštis ir wiename Sekunde 20 Meterius apsiukti gal.

[Piningacjus Jay Gould] yra Petnyczioj New-Yorce pašimires. Jis buvo wiens baciociausiu Žmoniū Amerikoj, wiens „Gelželiū Karalius“, kurrai per 22 000 Kilometeriu ilaq Gelželio Galq bey Turta nū koliu 4 Milijoniu Markiu apturejo.

[Medziokles Gywolei Japanežu Žemeje.] Japanežloko Razyrunga yra akarūt naujus Medziokles Zokanus išleidusi; pagal tus yra tarp 15. Merco bey 14. Oktoberio ne wale, Warles haudyt.

[Iš Amerikos.] Iš New-York parejo Žinia, kad Pasilinkinojimo Akutras Wežimū Fabrikants bey Milijonero Tucker nugrimides yra ir prie to Apturetojis taip kaip 8 ticos Personos nuskendusios. — Iš Melisko iampa pranekama, kad prie wienos Buliu Kovos wiens Bulius ant Žmoniū begti pradejo, kurie padurmay ant antros Puses Pasiliurejimo Ruimo bego. Lengwien budawotieji Šostai sugriumo, prie ko 50 Personu sužetios tape. Wiens Wyrs tape nū Buliaus nujudytas bey 10 sužetisti.

[Baime nū Apšiwedimo.] Kaip Hamburlyj Koleros Čeſe Liekorii ant Pagalbos geidziamas buvo, išsiwerže ir wiens Liekorius iš Wiesto Halle iš Glebio sawo gražioses 19 Metu sesoses Marcziuos ir ejo i Hamburki. Weik po to parejo nū cijq urediška Žinia prie Marcziuos, kad Liekorius Maro Apierai pūles esas, ant ko daugeriopose Laiklose Pasimirimas apsaulytas tape. Dabar yra tas per Numirusi pridūtasis iš Amerikos sawo Motinai atrajes, kad jis del Wedimo Baimes i Hamburki ejes ir wienam Koleru Pasimirustam sawo Popierius ikišes, jeib kaip Pasimirės pridūtas butu, jis pats ale i naujiji Švietą išžegliawęs.

[Apie Piftuliu Duelle] Gireje prie Gaužių bey toses Priežastis praneša wiens Leipcilio Čeitunga: Lūjau po pirmojo Rulkū Keitimo Dwilkowoj, kuri tarp wiens Liekoriaus bey wiens Sztotelsome esanczio Liekaršwininko nusidawę, pale 26 Metu senasis Fritcas Reinhold P. smertiškay tropytas ant Žemes. Rulka buvo jam i Plauczias išiweržusi. Nepalaimingasis Nužautojo Priežininkas yra wiens jaunas Sztotelsome stowis Liekaršwinink's Wardu Balack, Brandenburgij gimes. Jis tapo, kaip jis Sztotsanvaltui pristimaldawo, apkalta. Dwilkowos Priežastis yra: Pons P. radosi Prieteliū Draugystej wienoj Gasparojo su Žiuponiū Pažlužyjimu. Wiens nū Prieteliū apsteliawo prie Kelnerkos Kortū Žytle, bi ale užmiršo, welytaje atnekti. Kaip dabar Pons P. mate, kad jaunoji Mer gele prie kito Stalo su wienu Ponu pasakojo — tasai buvo Pons Balack — jis Paminejima ištare, kurrai skambejo: „Ta ne tur dabar Čeſo . . .“ Pons Balack tada sawo Priežininką su sawo Žwilgiu permatawo, hisai su tokiuju Žwilgiu atsiliepe, ir toliki Budu parejo nū Pažiurejimo ant Šužidzianimo ir tada ant Šužikibimo. Waido Begyje karto P. Ponui Balack per Auši, ant to Pons Balack Išprakymq ant Duelles išleido. Nužautasis buvo Gyrus sawo Lewū ir Koleros Čeſe Hamburlyj noringay fluzijo.

Malkos Vardawimo Tramynai.

12. Dec. ant Zieg. 9: 9: Žesterkiū (Karcziamo), Oberfirsterijes Dingken.
13. . . . 10 1/2: Norlitten, Oberfirsterijes Astrawišken.
14. . . . 11: Schmalleninkū prie Zacheit, Oberfirkt. Schmallenkingen.
15. . . . 12: Obelichtkū (Karcziamo), Oberfirsterijes Kronichbruck.
16. . . . 10: Rausfelden prie Siehe, Oberfirsterijes Zura.
16. . . . 11: Warnūc (Karcziamo), Oberfirsterijes Warnen.
16. . . . 10 1/2: Muldzilie, Oberfirsterijes Astrawischken.
17. . . . 9: Saugūc prie Turkschat, Oberfirsterijes Norlanten.

Berlyno Prekiū-Dreve
Rublis Popierius-Piningiū 7. Decemberi.
100 Rbl 201 Mt. 60 Vf.

Für den reinpolitischen Teil verantwortlich: Präzentor a. D. Beckmann-Tilsit.

Druck und Verlag von J. Reylander & Sohn in Tilsit.

Abonnements-Schein.

Unterzeichneter bestellt bei der Kaiserlichen Post in
ein Exemplar des in Tilsit erscheinenden

„Tilzes Heleiwis“ (pirma „Naujasis Heleiwis“),

für das 1. Quartal (Januar, Februar, März,) 1893 zum Abonnementspreise von 50 Pf.

(Wohnort: _____)

(Datum: _____)

(Name des Bestellers: _____)

Unt. Št. Genflio Barbq artimiausio
Busto, sawo. Št. Št. Št. Št. Št. Št. Št.
Diens. Št. Št. Št. Št. Št. Št. Št. Št.
iš artimiausiam Bustui. Norint, kad Heleiwis butu
iš Namus atnešams, reit dor 15 Pf. prideti.

Dieser Bestellschein ist abzuschneiden und der Kaiserl. Post zu übergeben.